

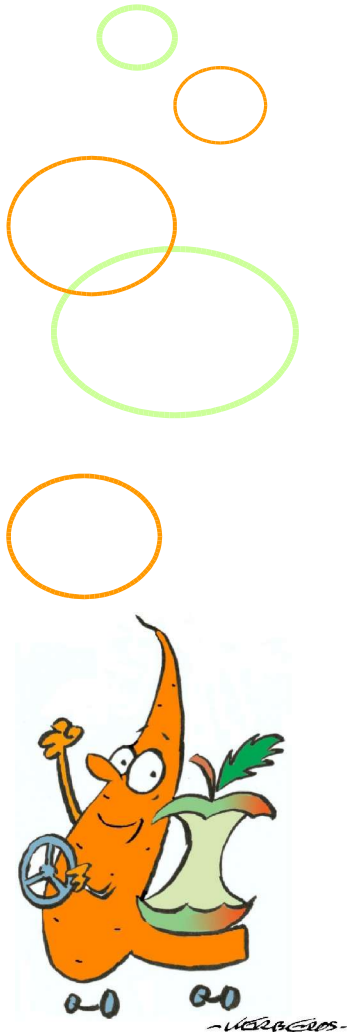
Ylipainosta tasapainoon

Ratkaisuja ravinnosta

Seitsemän teesiä hyvään oloon

- Kasviksia, hedelmiä ja marjoja runsaasti.
- Runsaskuituista täysjyväleipää ja täysjyväviljavalmisteita.
- Leivälle pehmeää kasvimargariinia ja salaatteihin tilkka öljykastiketta.
- Rasvatonta maitoa ja piimää ruokajuomana päivittäin, mutta janoon vettä.
- Kala-ateria ainakin kahdesti viikossa.
- Suosi vähäsuolaisia elintarvikkeita ja käytä suolaa niukasti ruoanvalmistuksessa.
- Ravinto ja liikunta tasapainoon. Liiku päivittäin ainakin puoli tuntia.

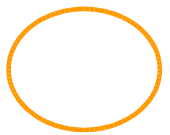
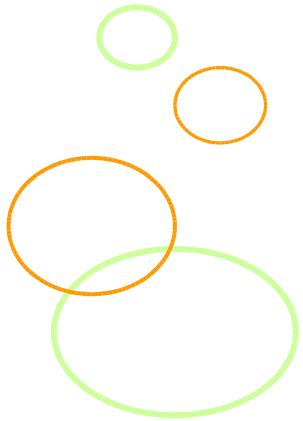
Lähde: valtion ravitsemusneuvottelukunta soveltaen

Miksi painonhallinta kannattaa?

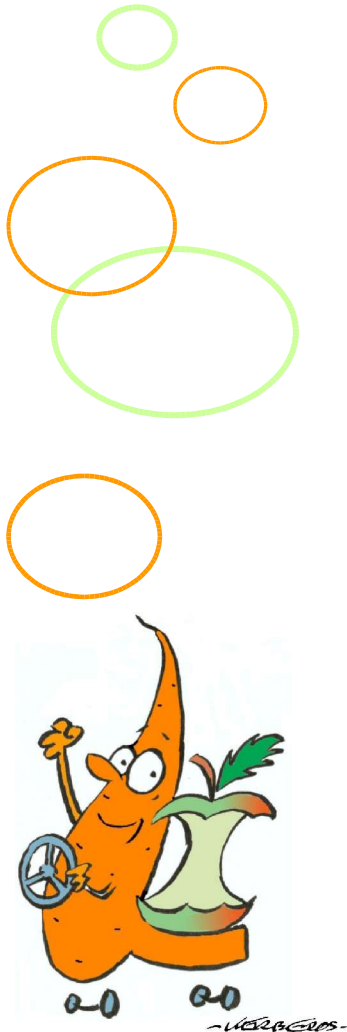

- Tavoitteena hyvä ja virkeä olo
- Terveydelliset syyt
  - Verenpaine ↓
  - Veren rasva-arvot paranevat
  - Sokeriaineenvaihdunta paranee
  - Vyötärön ympärysmitta pienenee
- Jo 5-10% painonpudotuksesta on terveydelle hyötyä

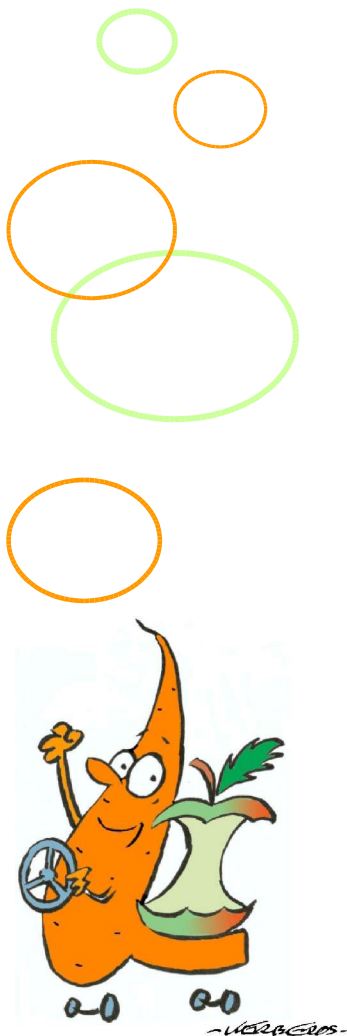
Ruokavalio ja painonhallinta

- Tavallinen monipuolinen ruokavalio on riittävä painonhallitsijallekin
- Kiinnitä huomiota
  - Kasvisten käytön lisäämiseen
  - Rasvan, suolan ja sokerin saannin sekä alkoholin vähentämiseen
  - Rasvan laatuun ja määrään, riittävään kuidun saantiin
  - Ateriarytmiin, syö 3-4 tunnin välein
  - Lautasmallin käyttöön aterian koostamisessa
  - Annoskokoon

Kasviksia saa nauttia - niin paljon kuin haluaa

- Tavoitteena ½ kg päivässä = 6 oman kouran kokoista annosta
  - Osa voi olla marjoja ja hedelmiä
  - Lisäksi vielä 2-3 perunaa
- Tavoite toteutuu, kun kasvikset ovat mukana jokaisella aterialla
- Jos käyttö ollut vähäistä, voi aloittaa lisäämällä ensin yhden annoksen päivän aterioihin
- Kasviksista saa myös kuitua. Kuitu helpottaa ruoansulatusta, auttaa alentamaan kolesterolia, vähentää ruoan energiatiheyttä, lisää kylläisyyttä ja tasaa verensokerin nousua ruoan jälkeen

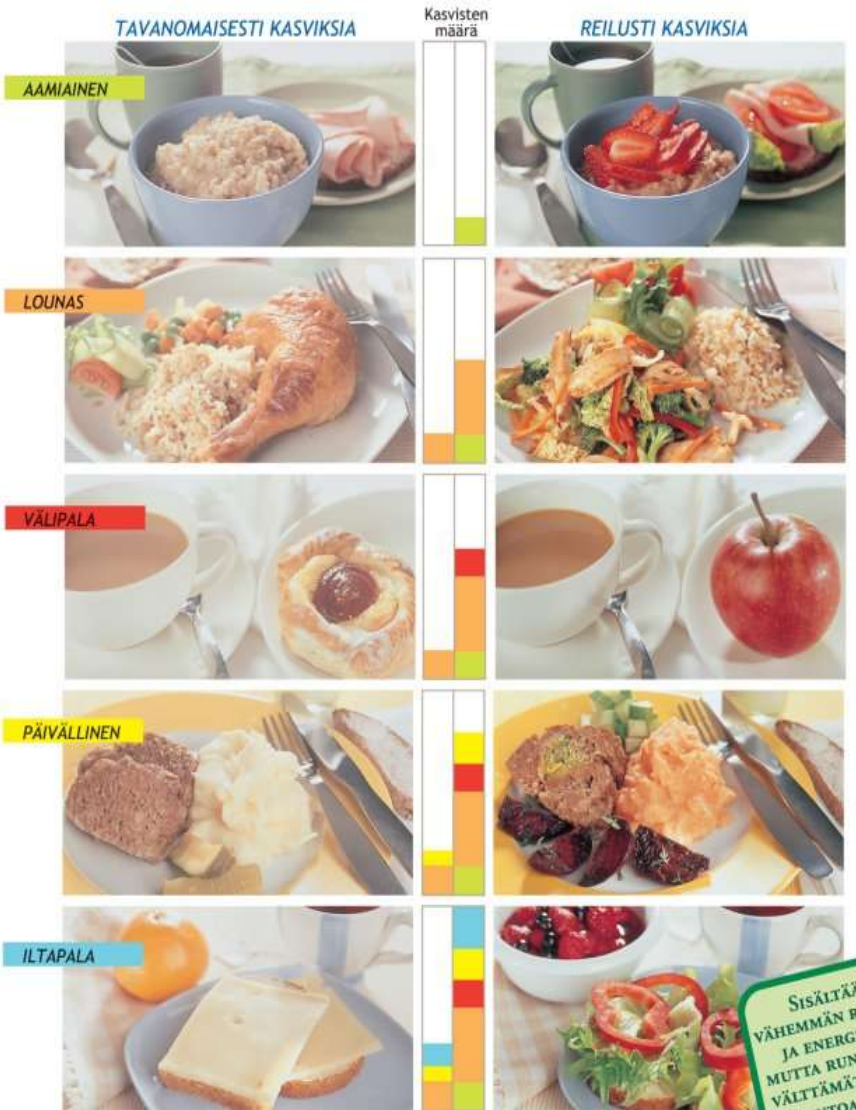

**Kuusi kourallista
on noin
1/2 kg eli 500 g.**

**Annoskoko määräytyy
syöjän koon mukaan.
Lapsella mitta on pieni
kämmen ja aikuisella
miehellä suuri koura.**

Väritä päiväsi kasviksilla

Yhteensä n. 200 g (n. 2 1/2 annosta).

Yhteensä n. 650 g (n. 8 annosta).
Puolen kilon kasvissuositus ylittyy helposti, mutta se sallittakoon.

**Sisältää
VÄHEMMÄN RASVAA
JA ENERGIAA,
MUTTA RUNSAASTI
VÄLTÄMÄTTÖMIÄ
RAVINTOAINEITA.**

www.kotimaisetkasvikset.fi

www.terveyytakasviksilla.fi

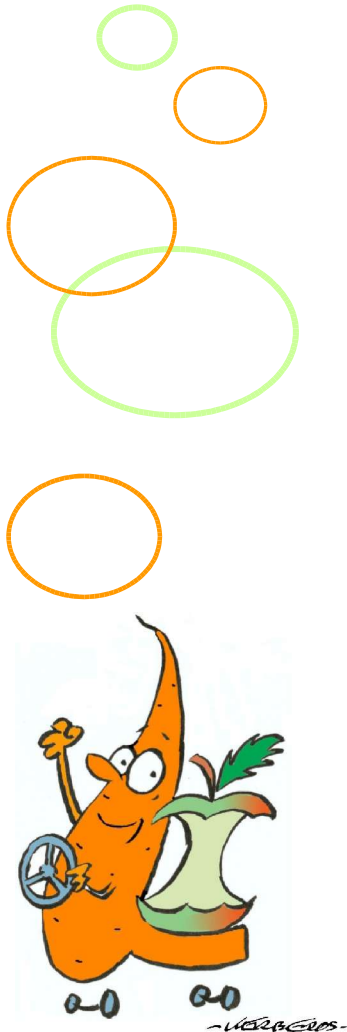
www.kotimaisetkasvikset.fi

www.terveyytakasviksilla.fi

Leipä, viljatuotteet ja kuitu

- Päivittäin 6-9 palaa runsaskuituista leipää
  - Painonhallitsijalle hieman vähemmän
- Leipä on runsaskuituista
  - Ruisleipä kuitua yli 10g/100g
  - Muut leivät yli 6g/100g
- Suosi täysjyväviljatuotteita ja valitse vähäsuolaisia vaihtoehtoja
- Ilman leipää ja viljatuotteita jää kuidun saanti usein liian alhaiseksi. Leivän lisäksi kuitua saat myös mm. puuroista, tummasta pastasta ja riisistä sekä kasviksista.
- Runsaskuituiset tuotteet ovat usein ravintoainerikkaita.

Näissä kaikissa on 5 g kuitua

(suluissa päivän tarvetta vastaava määrä)

400 g parsakaalia (2,8 kg)

4 kerää lehtisalaattia (24 kerää)

2 omenaa (14 kpl)

5 perunaa (35 kpl)

5 porkkanaa (35 kpl)

1 kurkku (6 kpl)

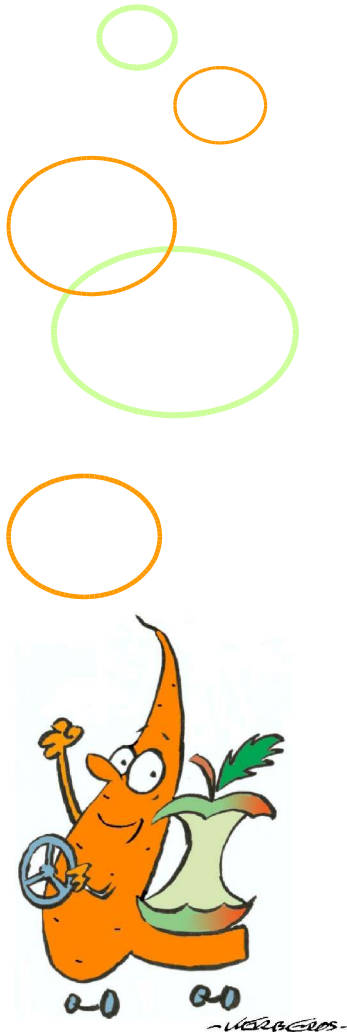
1 viipale täysjyväleipää (7 viipaletta)

Suosittelavia nautintoja

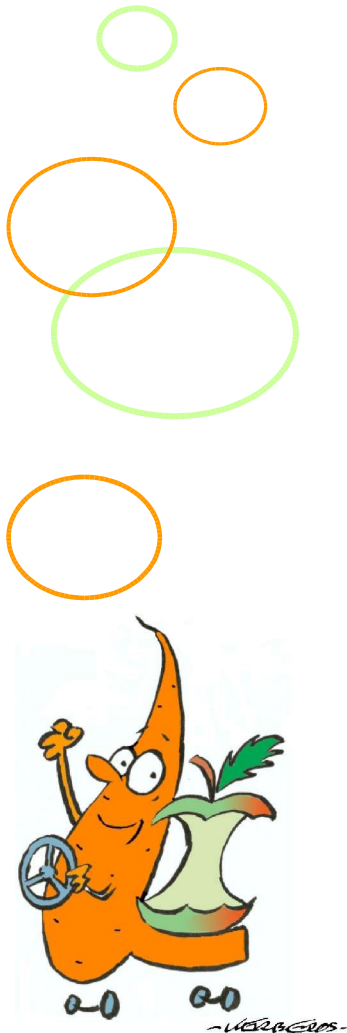
Rasvan määrä

- Paljonko rasvaa tarvitaan?
  - Esimerkiksi 60 kg nainen tarvitsee päivittäin rasvaa noin 60 g ja 80 kg mies noin 80 g.
  - 2/3 päivittäisestä rasvasta tulisi olla pehmeitä rasvoja, jotta saamme välttämättömiä rasvahappoja ja rasvaliukoisia vitamiineja.
- Huomio rasvan laatuun, rasvan vähentäminen kovista rasvoista

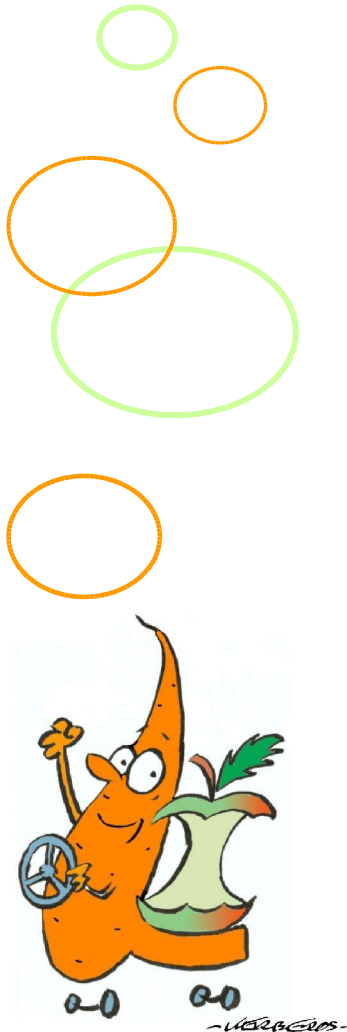
Pehmeää rasvaa riittävästi

- Öljyä itsesi pehmeillä rasvoilla
  - Noin 5 tl pehmeää kasvimargariinia päivässä leivänpäälle
  - Muutama tl öljypohjaista salaatikastiketta päivittäin salaatin kanssa
  - Käytä rypsiöljyä tai juoksevaa margariinia ruoanvalmistukseen ja leivontaan
  - Syö rasvaista kalaa aterialla 2 x viikossa

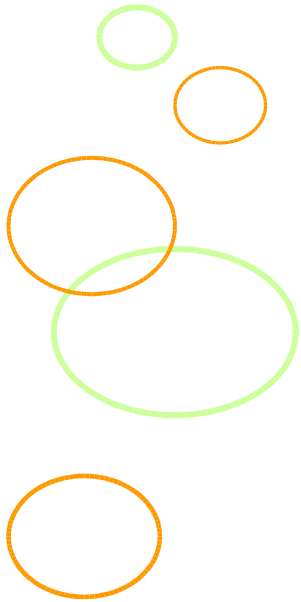
Vähennä kovista rasvoista

- Vähennä kovista rasvoista ja piilorasvoista
- Valitse
  - Maito ja maitotuotteet rasvattomina ja vähärasvaisina
  - Liha ja lihavalmisteet vähärasvaisina
  - Vain harvoin runsasrasvaisia ruokia, leivonnaisia ja naposteltavia kuten sipsejä, munkkeja, makkaroita, pizzoja ja hampurilaisia.
- Sydänmerkki auttaa valitsemaan rasvan määrän ja laadun kannalta parempia tuotteita

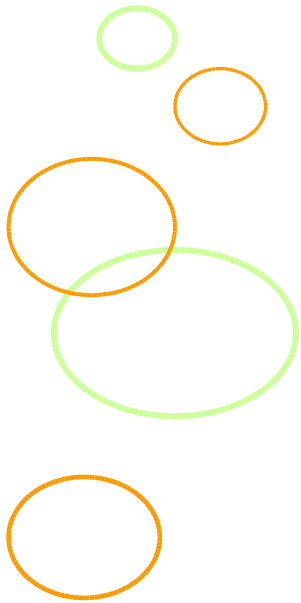

Vähemmän suolaa

- Suolan vähentäminen tekee hyvää kaikille. Runsas suolan saanti nostaa verenpainetta ja kerää elimistöön nestettä.
- Suola tulee ruokavalioomme pääasiassa piilosuolana elintarvikkeista ja aterioista
- Suolan saanti vähenee, kun vaihtaa runsas- ja normaalisuolaiset elintarvikkeet vähäsuolaisiksi
  - Esimerkiksi vaihtamalla 5 leipäviipaletta päivässä vähäsuolaiseksi, saa vuodessa liki 3dl vähemmän suolaa
  - Kannattaa varoa myös suolaa sisältäviä mausteseoksia ja kastikkeita kuten soijakastike, ketsuppi, sinappi ja liemikuutiot

Sydänmerkki – parempi valinta

- Sydänmerkki on käytännön apuväline ostopäätöksiä tueksi
- Sydänmerkki tuotteessa kertoo, että tuote on omassa tuoteryhmässään parempi valinta
  - Rasvan laadun ja määrän suhteen
  - Suolan määrän suhteen esim. Sydänmerkkileipä on vähäsuolaista
- Sydänmerkkituotteita on markkinoilla noin 280 kpl

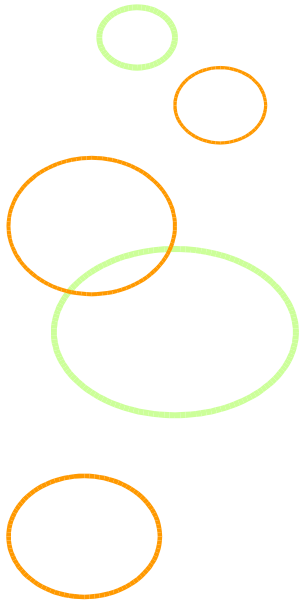

Sokerin vähentäminen

- Piilosokereista voi tulla huomaamatta ylimääräistä energiaa ilman muita ravintoaineita.

Esimerkiksi

- 1,5 l kolajuoma
  - sokeria 55 palaa, energiaa 660 kcal
    - päivittäin juotuna vastaa 2,6 painokilon lisäystä kuukaudessa
- Hedelmäkarkkipussi 200 g
  - sokeria 40 palaa, energiaa 720 kcal
    - pussillinen 2xvko 0,8 kg/kk

**Juomme virvoitusjuomia kaksi kertaa enemmän
kuin 10 vuotta sitten.**

60 palaa sokeria

**2 tuntia reipasta
kävelyä**

40 palaa sokeria

**1 h 15 min
reipasta pyöräilyä**

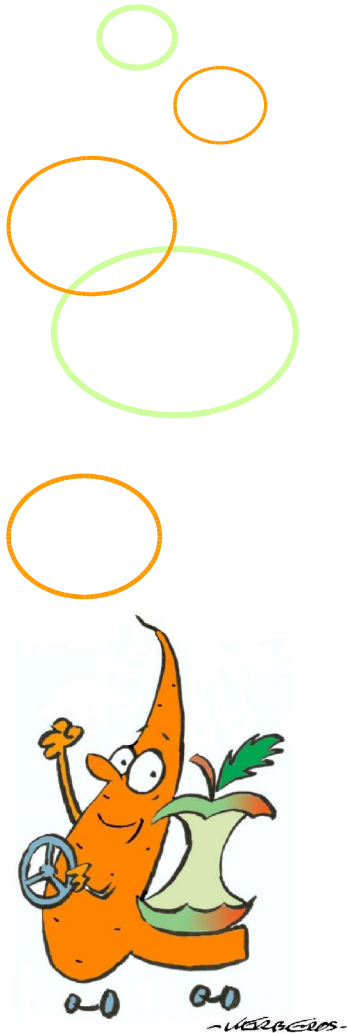

Alkoholin vähentäminen

- Alkoholissa on runsaasti energiaa
  - 1 g alkoholia = 7 kcal

Esimerkiksi

- 1 pullo (0,33 l) III-olutta
  - energiaa 130 kcal
    - päivittäin juotuna vastaa 0,5 painokilon lisäystä kuukaudessa
- 12 cl kuivaa valkoviiniä
  - energiaa 82 kcal
    - päivittäin juotuna 0,4 kg/kk
- 4 cl vodkaa
  - energiaa 88 kcal
    - päivittäin juotuna 0,4 kg/kk
- pullo (0,5 l) makeaa siideriä
  - energiaa 88 kcal
    - päivittäin juotuna 1,2 kg/kk

Juotko vai syötkö ?

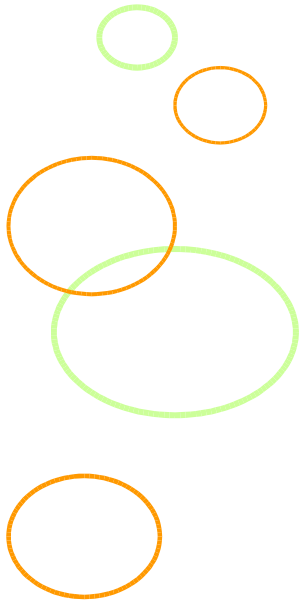
400 kcal

400 kcal

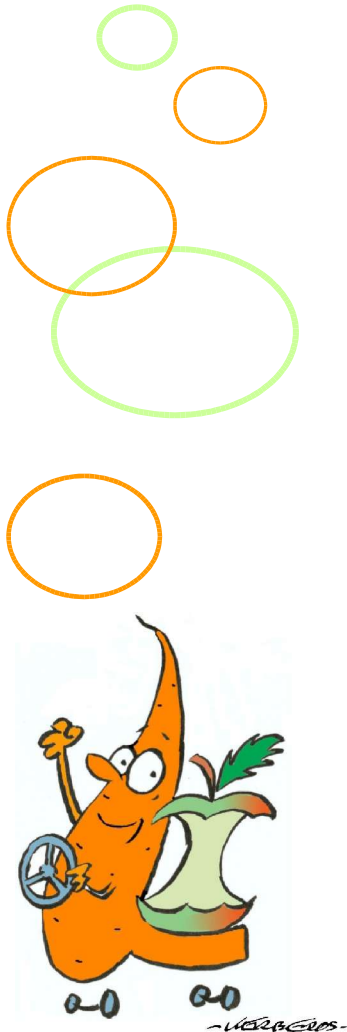
Ateriarytmi

- Säännöllinen ateriarytmi on vireyden ja painonhallinnan perusta
  - Auttaa hallitsemaan näläntunnetta
  - Turhat napostelut jäävät helpommin pois
- 5-6 ateriaa päivässä
  - Välipalat lasketaan mukaan
  - Esimerkiksi: aamupala, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala
- 2-4 tunnin välein
  - Jokaisen omaan päivärytmiin sopiva

Tauko – välipalan paikka

- Sopivan kokoinen välipala auttaa jaksamaan ja pitää vireystilaa yllä. Se ei korvaa lounasta tai päivällistä, mutta auttaa hallitsemaan nälkää niiden välillä.
  - Kiireen takia ei kannata jättää ruokailua väliin.
  - Runsaasti kasviksilla täytetyt leivät, tavallinen pulla tai pullapohjainen marjapiirakka ovat parempia valintoja välipalaksi.
  - Autoon on helppo ottaa evääksi raikkaita välipaloja, kuten hedelmiä ja kasviksia – kirsikkatomaatit tai naposteluporkkanat ovat heti valmiita.

Välipala mukaan – kinkku-kasvisleipä

Energiaa	260kcal
Rasvaa	8g
Kovaa rasvaa	2g

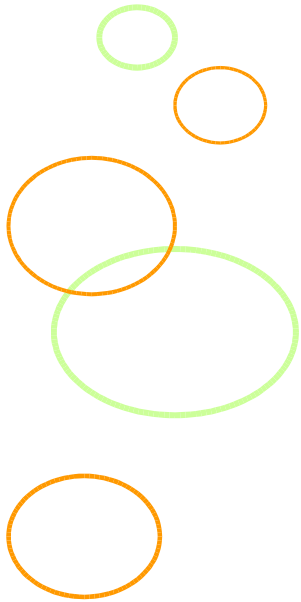

Kuva: Tapani Romppainen

Ruokavalion ja syömiskäyttäytymisen muuttaminen

- Muutostavoitteeni on hyvä, kun osaan vastata: Mitä? Missä? Milloin? Miten?
- Syön lautasmallin mukaisesti noutopöydästä
  - Mitä? Lisään kasvisten käyttöä aterioilla ja hallitsen annoskokoani.
  - Missä? Ruokaillessani huoltoasemalla noutopöydästä.
  - Milloin? Heti huomisesta lounaasta alkaen.
  - Miten? Käytän lautasmallia apunani.

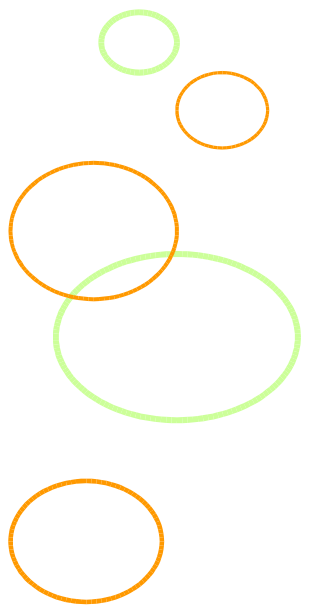
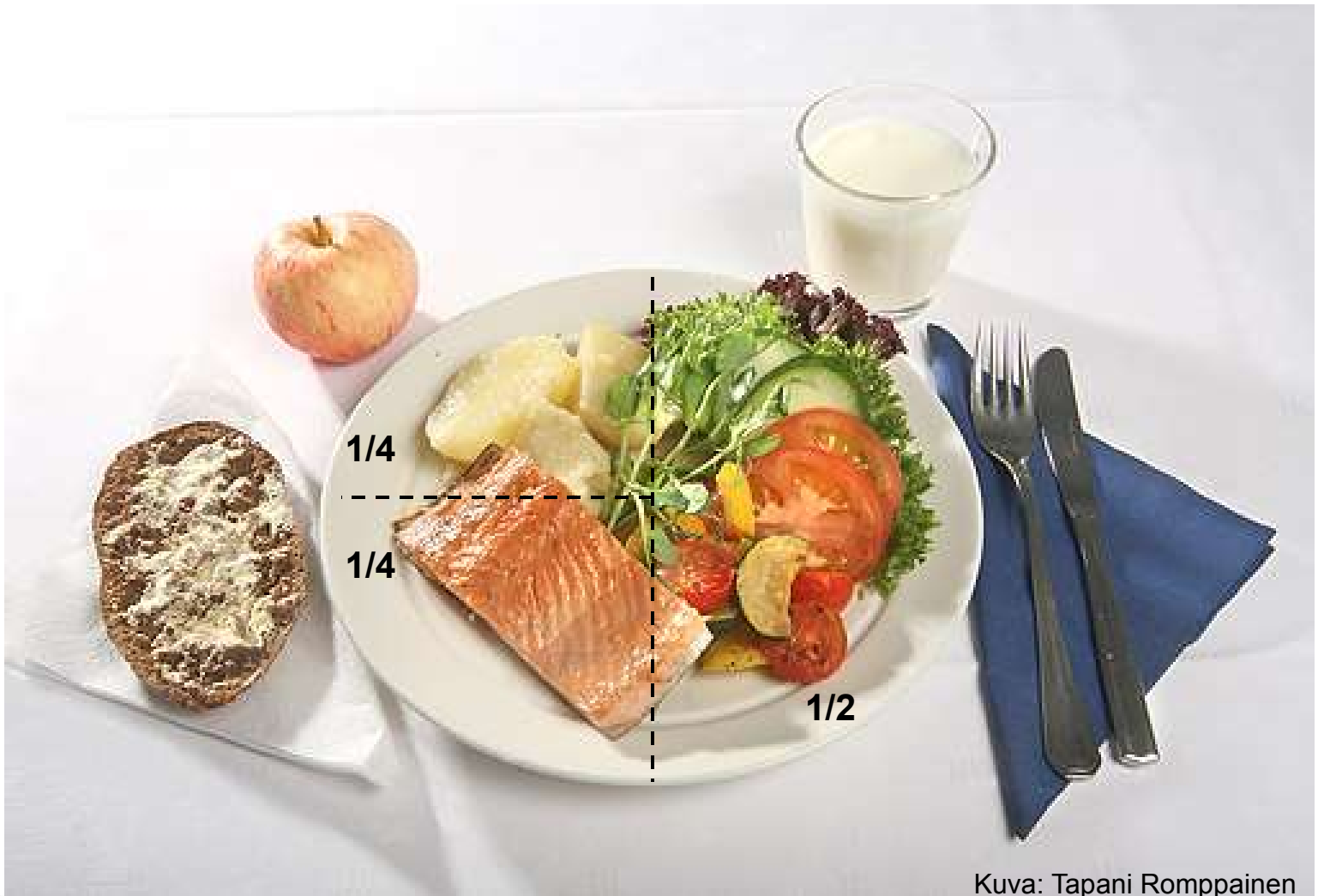

Lounas mukaan - pastasalaatti

Energiaa	350kcal
Rasvaa	11g
Kovaa rasvaa	1,5g

Lautasmalli – auttaa hallitsemaan myös annoskokoa

Kuva: Tapani Romppainen

Lounasaika - kumman valitsen?

Lehtipihvi ja keitetyt perunat

Energiaa	380kcal
Rasvaa	14g
Kovaa rasvaa	3,5g

Paneerattu leike ja ranskalaiset perunat

Energiaa	900kcal
Rasvaa	60g
Kovaa rasvaa	15g

Omenoita 3,6 kiloa

Iso karkkipussi (350 g)

Saman verran energiaa (1230 kcal)

Viinerikahvit vai ateria ?

450 kcal

450 kcal

Syötkö ”ei mitään” vai kunnon välipalan?

250 kcal

250 kcal

Ravinto ja liikunta tasapainoon

Täsmä- eli kuntoliikuntaa 2-3 tuntia viikossa,
joka toinen päivä

Esimerkiksi reipas kävely, juoksu, pyöräily, tanssi, kuntosali

Perusliikuntaa 3-4 tuntia viikossa, mielellään
päivittäin

Esimerkiksi kävely, remontointi, kova siivoaminen, leikki
30 min/pvä, vähintään 10 min jaksoissa

Ota ainakin toinen pallo!

Riskeistä mahdollisuudeksi

Tavoitteena hyvä olo!